

Etikettering VO EU 2019/1009 EU-bemestingsproducten

3 Bodemverbeteraars PFC 3

Deze instructie is bedoeld als handvat voor de uitvoering van de EU-regels voor de etikettering van EU-bemestingsproducten met CE-markering. Vanaf 16 juli 2022 gelden er nieuwe regels voor de etikettering van EU-bemestingsproducten voor de Europese markt. Deze staan in de bemestingsproducten verordening EU/2010/1009:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02019R1009-20220716>

3.1 CE-markering en ID-nummer

EU-bemestingsproducten zijn te herkennen aan de CE-markering. Deze **moet** ook op het etiket worden aangebracht. De plek van de CE-markering op het etiket is vrij te kiezen.

Als het product gecertificeerd is volgens module D door een certificerende instantie (de aangemelde instantie, *notified body of NoBo*) dan moet het nummer van de certificerende instantie ook op het etiket worden vermeld. Bij bodemverbeteraars zijn dat bijvoorbeeld producten die compost uit CMC 3 of digestaat uit CMC 5 bevatten.

3.2 Aanduiding van Bodemverbeteraar PFC 3

Voor bodemverbeteraars uit PFC 3 is de aanduiding “Organische bodemverbeteraar” of “Anorganische bodemverbeteraar”.

3.3 Aangifte/declaratie Bodemverbeteraar PFC 3

Voor een bodemverbeteraar moeten de gehalten van de volgende parameters worden vermeld.

parameter	PFC 3B	PFC3.A	Uitgedrukt als
Droge stof	X	X	massaprocent;
N (indien > 0,5%)	X	X	massaprocent;
P2O5 (indien > 0,5%)	X	X	massaprocent;
K2O (indien > 0,5%)	X	X	massaprocent;
pH;		X	- (*)
elektrische geleidbaarheid		X	mS/m (*)
gehalte aan organische koolstof (C_{org}), (waarbij $C_{org} = 0,56 \times \text{organische stof}$)		X	massaprocent;
minimumhoeveelheid organische stikstof (N_{org}),		X	massaprocent, gevolgd door een beschrijving van de herkomst van het gebruikte organische materiaal;
verhouding van organische koolstof tot totaal stikstof (C_{org}/N).		X	-

* aanbevolen wordt om te verwijzen naar de EN-methode

Herkomst gebruikte organisch materiaal bij N-org

Bij de gehalten van organische stikstof moet ten minste het aandeel uit plantaardig en dierlijk materiaal en daarbij het gehalte N afkomstig uit dierlijke mest (vanwege gebruiksnorm dierlijke mest) worden vermeld. Bijvoorbeeld:

- “X % organische stikstof van dierlijke oorsprong, waarvan Y % uit mest”
(als de organisch stikstof uitsluitend uit de dierlijke grondstoffen komt);
- “X % organische stikstof van plantaardige oorsprong”
(als de organisch stikstof uitsluitend uit de plantaardige grondstoffen komt);;
- X % organische stikstof van dierlijke en plantaardige oorsprong, waarvan Y % uit mest”
(als de organisch stikstof uit een mengsel van dierlijke en plantaardige grondstoffen komt);

3.4 Bestanddelen CMC

EU-bemestingsproducten mogen uitsluitend bestanddelen bevatten die zijn opgenomen in een van de Component Material Category, de CMC's. Alle **bestanddelen die meer dan 5%** van het product uitmaken (bij vloeibare producten 5% van het drooggewicht) moeten worden vermeld op het etiket. Daarbij gelden de volgende regels:

- Het daadwerkelijke percentage hoeft niet te worden vermeld.
- De bestanddelen dienen te worden vermeld in afnemende volgorde van het drooggewicht.
- Bij chemische stoffen (of een mengsel van chemische stoffen) moet de naam/identificatie volgens de CLP verordening en CAS nummer worden vermeld.

- In de natuur voorkomende gedolven stoffen kunnen met hun mineralogische naam worden aangeduid, met -voor zover beschikbaar- het CAS of EG-nummer. (Bijvoorbeeld kalksteen CAS-nr. 471-34-1).
- Bij elk bestanddeel wordt aangegeven tot welke CMC het behoort met de hele aanduiding.
- Als een CMC meerdere keren moet worden genoemd maar dat bij de herhaling- ook met enkel het CMC-nummer. Voor de overzichtelijkheid mogen de aanduidingen (namen) van de CMC ook in een voetnoot worden vermeld.
- Bij bemestingsproducten die compost en/of digestaat bevatten, wordt aanbevolen om de bestanddelenlijst aan te vullen met de gebruikte grondstoffen. Bijvoorbeeld: Compost CMC 3 (groencompost); Digestaat CMC 5 (gedroogd digestaat uit energiegewassen en bioafval); Digestaat CMC 5 (vaste fractie van digestaat uit energiegewassen en bioafval van plantaardige oorsprong).

Bestanddelen **die minder dan 5%** van het gewicht uitmaken mogen eventueel worden vermeld, maar niet onder de afdeling 'bestanddelen'. Deze mogen wel worden vermeld bij de 'aanvullende informatie', waar ook overige vrijwillige informatie kan worden verstrekt.

CMC nummer	aanduiding
CMC 1	stoffen en mengsels als primair materiaal
CMC2	planten, delen van planten of plantenextracten
CMC 3	compost
CMC 4	digestaat van verse gewassen
CMC 5	ander digestaat dan digestaat van verse gewassen
CMC 6	bijproducten van de levensmiddelenindustrie
CMC 7	micro-organismen
CMC 8	nutriëntenpolymeren
CMC 9	andere polymeren dan nutriëntenpolymeren
CMC 10*	afgeleide producten in de zin van Verordening (EG) nr. 1069/2009 (*)
CMC 11	bijproducten in de zin van Richtlijn 2008/98/EG(**)

* Verordening (EG) nr. 1069/2009: hiermee wordt verwezen naar de definitie in de dierlijke bijproducten verordening. Er zijn vooralsnog geen bestanddelen opgenomen in CMC 10

** Richtlijn 2008/98/EG: hiermee wordt verwezen naar de definitie in de Kaderrichtlijn afval, in Nederland geïmplementeerd in de Wet Milieubeheer

3.5 Instructies voor gebruik

Op het etiket moeten instructies voor het gebruik van de bodemverbeteraars, met inbegrip van de doseringen, het tijdschema, de frequentie en beoogde gewas worden gegeven. Vermeld in ieder geval het volgende:

- Algemene dosering en of maximum dosering, en
- Een standaardzin met verwijzing naar specifieke informatie: "Neem contact op met (naam producent) of (naam distributeur) voor meer specifieke aanbevelingen (contactgegevens)".

3.6 Aanbevolen opslagomstandigheden Bodemverbeteraar PFC 3

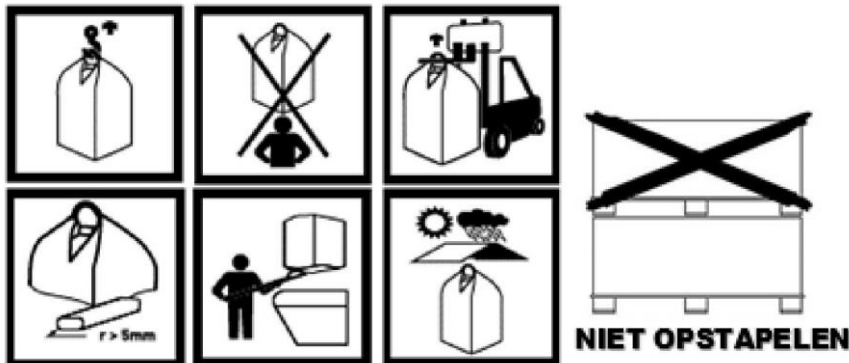
Informatie over opslagomstandigheden kan onder meer de volgende aspecten bevatten:

- opslagperiode;
- opslagomgeving (open/overdekt/afgesloten; afgedekt; droog enz.);

- opslagtemperatuur/vochtigheid;
- opstapelen;
- incompatibiliteit met andere materialen;
- “Raadpleeg ook de informatie in het veiligheidsinformatieblad (VIB)” (indien verstrekt).

Pictogrammen waarop goede praktijken worden getoond, mogen worden gebruikt zolang ze duidelijk en niet misleidend zijn. Bij het gebruik van pictogrammen is het belangrijk om dubbele etikettering met pictogrammen onder Veiligheid en milieu (CLP) te vermijden.

Voorbeelden:

3.7 Veiligheid en milieu Bodemverbeteraar PFC 3

Bodemverbeteraars die **dierlijke bijproducten, ricine of cacaodoppen** bevatten moeten de volgende vermeldingen op het etiket overnemen:

- Dierlijke bijproducten (in de zin van Verordening (EG) nr. 1069/2009), met uitzondering van mest, "Landbouwhuisdieren mogen niet worden gevoerd, noch rechtstreeks, noch door grazen, met groenvoer afkomstig van land waarop het product is toegepast, tenzij het maaien of grazen plaatsvindt na het verstrijken van een wachtermijn van ten minste 21 dagen."
- Ricine: "Gevaarlijk voor dieren bij inslikken".
- Cacaodoppen (verwerkt of niet-verwerkt): "Giftig voor honden en katten".

Relevante informatie ter beheersing van risico's voor de gezondheid van mensen, dieren of planten, voor de veiligheid of voor het milieu moeten worden opgenomen. Pictogrammen (behalve CLP-gevarenpictogrammen als het product niet is ingedeeld) mogen worden gebruikt zolang ze duidelijk en niet misleidend zijn.

Als de **CLP-verordening van toepassing** is (chemische stoffen), moet het etiket van het product alle op grond daarvan vastgestelde etiketteringsvoorschriften bevatten, waaronder opslagomstandigheden en risicobeheer (gevarenpictogrammen, signaalwoorden, gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen, unieke formule-identificatie (UFI-code) indien van toepassing, vervoersclassificatiepictogrammen, aanvullende voorschriften voor consumptief gebruik enz.).

Een algemene zin zoals "Om risico's voor de menselijke gezondheid en het milieu te vermijden, dient u zich aan de aanbevolen instructies voor gebruik van dit bemestingsproduct te houden" kan worden toegevoegd.

3.8 Overige verplichte informatie Bodemverbeteraar PFC 3

Hoeveelheid

De hoeveelheid van het EU-bemestingsproduct moet worden aangegeven, uitgedrukt als massa of volume. De eenheden zijn niet vastgelegd, maar de aanbeveling is om dit te beperken tot eenheden uit het SI-stelsel.

Voor vloeibare producten: nettomassa (t, kg of g) en/of volume (m³, l of ml).

Vaste producten: nettomassa (t, kg of g)

Typenummer:

Fabrikanten zorgen ervoor dat op de verpakking van EU-bemestingsproducten die zij in de handel hebben gebracht, een typenummer, partijnummer dan wel een ander identificatiemiddel is aangebracht of, indien een EU-bemestingsproduct onverpakt wordt geleverd, dat de vereiste informatie in een bij het bemestingsproduct gevoegde bijsluiter is vermeld.

Contactgegevens:

Fabrikant

Naam

Geregistreerde handelsnaam of geregistreerd handelsmerk

Adres: postadres waarop contact opgenomen kan worden

Fabrikanten mogen voor hun naam de woorden "*geproduceerd door*" vermelden, maar dat hoeft niet.

Importeur

Naam

Geregistreerde handelsnaam of geregistreerd handelsmerk

Adres: postadres waarop contact opgenomen kan worden

Importeur of distributeur (niet zijnde de fabrikant)

De woorden "*(her)verpakt door*" + Naam

Geregistreerde handelsnaam of geregistreerd handelsmerk

Adres: postadres waarop contact opgenomen kan worden

Voor verpakkers is het mogelijk om daarnaast de "id-code" toe te voegen die door de nationale autoriteit is verstrekt.

3.9 Aanvullende informatie Bodemverbeteraar PFC 3

Bestanddelen **die minder dan 5%** van het gewicht uitmaken mogen hier worden vermeld

Indien het product is toegelaten voor **gebruik in de biologische landbouw** volgens de EU-wetgeving (Uitvoeringsverordening EU 2021/1165) mag dat worden vermeld.

Het **gehalte organische stof** mag hier worden vermeld.

Vermelding van nationale keurmerken en certificeringen, indien van toepassing.

Bijvoorbeeld: RHP gecertificeerd (met LOGO) of Keurcompost

Andere vrijwillige informatie moet aan de volgende regels voldoen:

- a. misleiden de gebruiker niet, bijvoorbeeld door aan het product eigenschappen toe te schrijven die het niet bezit, of door te suggereren dat het product unieke eigenschappen heeft terwijl soortgelijke producten die ook hebben;
- b. hebben betrekking op toetsbare factoren;

- c. bevatten geen claims als "duurzaam" of "milieuvriendelijk", tenzij dergelijke claims verwijzen naar wetgeving, duidelijk omschreven richtsnoeren, normen of regelingen waarmee het EU-bemestingsproduct in overeenstemming is, en
- d. claimen (door middel van vermeldingen of visuele voorstellingen) niet dat het EU-bemestingsproduct plantziekten voorkomt of behandelt, noch dat het gewassen tegen schadelijke organismen beschermt.

Nationale voorschriften kunnen op vrijwillige basis worden toegevoegd, zolang ze duidelijk zijn voor de gebruiker en los van het etiket van de verordening bemestingsproducten worden aangebracht.

3.10 Voorbeelden etiket

Voorbeelden hoe een etiket van een EU-bemestingsproduct eruit kan zien zijn te vinden in de Leidraad etikettering: *Mededeling van de Commissie over hoe het etiket als bedoeld in bijlage III bij Verordening (EU) 2019/1009 van het Europees Parlement en de Raad eruit dient te zien 2021/C 119/01*:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52021XC0407\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52021XC0407(04))

Versie 1.1: september 2022

Deze handreiking is opgesteld door het NMI in opdracht van Meststoffen Nederland.

Deze instructies zijn met zorg samengesteld maar uiteindelijk blijft de juridische tekst van de Europese Commissie leidend. Meststoffen Nederland of NMI aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of schade van welke aard ook die het directe of indirecte gevolg zijn van het hanteren van deze instructies.

Gebaseerd op VO EU/2019/1009 (geconsolideerde versie mei 2022), Leidraad etikettering EU-bemestingsproducten (2021/C 119/01) en het FAQ document versie 2.